

וידום אהרון - דף לימוד הורים וילדים

אחת התכונות בהן נקנית התורה היא 'נושא בעול עם חברו' (אבות ו', ו').

• מה פירוש הביטוי "נושא בעול עם חברו"?

מבאר הרב ישראל ליבשיץ, בעל ה"תפארת ישראל", שתכונה זו היא "הן בטרחת הגוף, והן בהוצאות ממון, והן בצער נפשו, על מה שקרה לו לחברו".

כאשר אדם מודע למתחולל אצל חברו והוא שותף איתו בצערו, גם אם אין לו במה לסייע או ליעץ, עצם השותפות בצער היא כאשר הנכנס עם חברו תחת העול שהוא נושא על גבו ובכך ממעיט ולו במעט את המשקל הרב שהוא נושא על כתפיו.

• הביאו דוגמאות בהן "נשאתם בעול עם חברו" או מקרים בהם חברים "נשאו בעול" אתכם.

אמר ר' שמעון בן פזי: "כל המוריד דמעות על אדם כשר - הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו" (גמרא מסכת שבת דף ק"ה עמוד ב')

השבת היא שבת העלאת המודעות לשכול האזרחי, כלומר ילדים ונערים שנפטרו כתוצאה ממחלה או תאונה או כל מוות אחר שהוא לא בצבא או בפגועי טרור.

• למה לדעתכם מתכוון רבי שמעון בן פזי?

הרב קוק בעין אי"ה למסכת שבת אומר: "ועל כן אחד מן האחים שמת ראוי שכל המשפחה, כל האחים, ידאגו, ירגישו את החיסרון של העדר כוח אחד מהארגון הכללי הטבעי שלהם, ישימו אל ליבם שזהו אות מן השמיים, הקורא להם לתקן את אורחות חייהם ומערכי ליבם עד כדי לשוב אל ה' ולתקן את הפרצה של החלל אשר הונחו בתוך האחדות האורגנית שלהם על-ידי מיתתו של אחד האחים".

הרב לא מתכוון דווקא לאחים במובן הפיזי, אלא אחים בתור חלק מעם-ישראל.

• הסבירו את דברי הרב.

• מה אנו יכולים לקחת אל חיי היום-יום שלנו מלימוד זה?

• ברוך ה' אנחנו לא פוגשים את המוות כל יום ויום. איך בכל זאת אפשר לקיים את דברי הרב באופן יום-יומי?

ממשיך הרב קוק באותו פירוש: "כמו כן בא להודיע שהחבורה... יש בה שפע של חיים מאוחדים. וכשמת אחד מן החבורה - תדאג כל החבורה כולה לחפש דרך של תיקון איך לבצר את היסוד האחדותי שנבנה בקיבוץ הכוחות שהתאחדו, שנהרס על-ידי מיתתו של אחד מהחבורה".

ניתן לדמות אדם שנפטר כאילו חתיכה מהפאזל הלכה לאיבוד.

• ספרו האם נתקלתם בפטירה של אדם שהכרתם (גם אדם מבוגר או סבא/סבתא).

• איך הרגשתם? למה הייתם זקוקים באותם רגעים? ואיך הרגשתם ככל שעבר הזמן?

נסביר כי מי שנפטר לו ילד ממשיך לחיות. כלפי חוץ הכל נראה רגיל, הוא הולך לעבודה ועורך קניות ומחתן ילדים ומשחק עם הנכדים... אבל בפנים, עמוק בלב, תמיד אותה חתיכה של פאזל חסרה. נכון שהוא מצליח למרות שהיא חסרה - לחיות ולשמוח. אבל זה לא מרפא. החתיכה תמיד חסרה.

הביטוי "או חברותא או מיתותא" מופיע בחז"ל פעמיים (תענית דף כ"ג עמוד א' ובמסכת בבא בתרא דף ט"ז עמוד ב'). בכל פעם מדגיש רש"י נקודה אחרת. בהקשר לסיפור על חוני המעגל שישן 70 שנה (מסכת תענית) אומר רש"י: "אם אין חבריו של אדם נוהגין בו כבוד, נוח לו שימות". בהקשר לחברי איוב (בבא בתרא) אומר רש"י: "אם אין לאדם אוהבים, נוח לו שימות". הדברים משלימים זה את זה: בשעה שאדם זקוק לתמיכת סביבתו הקרובה, הוא צריך מענה רגשי בשני המישורים - אהבה וכבוד. אם חלילה לא יקבל את המענה הוא עלול לאבד את הטעם בחייו, כפי שקרה לחוני המעגל. אולם אם יקבל - יצליח להתרומם ולהשתקם מהאובדן הנורא, כפי שקרה לאיוב.

• הסבירו את הביטוי "או חברותא או מיתותא"

• תנו דוגמא לחברותא (חברות) שעזרה לכם בעת צרה והייתה שם עבורכם כשהייתם צריכים. מה ניתן ללמוד מהקטע הנ"ל בהקשר של שכול אזרחי?

"וַיִּחְיֶיכֶם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל בְּכַפּוֹ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה' (ויקרא י', ו')
זה מה שאומר משה לאהרון לאחר מות שני בניו. תגובת אהרון היא "וידום אהרון", ותגובת משה היא אחרת.

• מה ההוראה של משה?

• איזו מילה בפסוק לכאורה יכולה להיות מיותרת? ("כל")

• מה ניתן ללמוד מהמילה הזו? מה התפקיד של הסביבה כשיש מישהו שחלילה חווה שכול? (לבכות, להיות איתו, לא להשאיר אותו לבד).

"אֲלֵקִים לָנוּ מִחֶסֶה וְעוֹ; עֲזָרָה בְּצָרוֹת, נִמְצָא מְאֹד, עַל כֵּן לֹא נִירָא" (תהילים מ"ו, ב"ג).
נאמר כי תמיד אנו שואפים להידבק במידותיו של הקב"ה, ונראה איזו מידה לומדים מהפסוק הזה ("עזרה בצרות - נמצא מאוד"). כיצד עוזרים לאדם בצרה? בעצם הימצאותנו איתו, נמצא מאוד! זו הערבות הקהילתית בעם ישראל).
נלמד כי הדבר הבסיסי זו הזדהות, ורובד נוסף זה להפוך את ההזדהות למעשים: לעזור היכן שצריך, להקשיב, לקבל על עצמנו לימוד או מעשה טוב).

• מה אתם לוקחים אתכם מהלימוד הזה?

דף זה הופק במסגרת שבוע המודעות לשכול האזרחי ביוזמת משפחת רבינוביץ הוריה של דסי. עמותת יקיר לי (ע"ר) - יד ולב לשכול האזרחי הוקמה במטרה לתמוך במשפחות שחוו אובדן של בן משפחה צעיר ממחלה או בנסיבות טרגיות אחרות. העמותה הוקמה בשנת 2015 ע"י פיני - אביה של דסי רבינוביץ שנפטרה לאחר מאבק ארוך ועיקש במחלת הסרטן.
yakirlyorg@gmail.com | 058-7542929 | www.yakirli.org